SVENSK MUSIKTIDNING

NORDISKT MUSIKBLAD.

N:r 7. | Redaktör och utgifvare: FRANS J. HUSS. Telefon: Vasa 6 19. | Stockholm den 2 April 1900. | Expedition: Kungstensgatan 56. Pris: Helår 5 kr. Lösnummer 25 öre. Annonspris 20 öre pr petitrad. | 20:e Årg.

Anton Bruckner.

Det är märkvärdigt med den där bokstafven B i musikhistorien, såsom initial till namn på tonsättare, hvilka i lifstiden föga, eller åtminstone ej fullt blifvit uppskattade, men hvilkas namn sedan omstrålats af allt större glans: vi tänka på Bach, Beethoven, Berlioz, Bizet, Brahms, Berwald och vi kunna tillägga namnet Bruckner. Om än icke af samma betydenhet, som de förutnämnda, så tycks det på senare tid blifva mera värderadt än förr, eller m. a. ord, dess bärares djupa musikaliska kunskaper och förtjänster som tonsättare erkända. I vårt land har detta namn varit så godt som okändt, till dess helt nyligen en symfoni och ett »Te deum» af honom lät hufvudstadens musikaliska publik göra hans bekantskap som komponist. Det är med anledning häraf vi nu presentera »gamle Bruckner» in effigie och äfven kasta en blick på hans lif och verksamhet som musiker.

Anton Bruckner föddes d. 4 sept. 1824 i Ansfeld (öfra Österrike), son af en byskollärare. Genom musikstudier på egen hand arbetade han sig fram, så att han kunde bli lärare och organist i St. Florian samt 1855 erhålla den mycket eftersökta platsen som domkyrkoorganist i Linz. År 1868 kallades Bruckner till hoforganist i Wien, blef strax därpå professor i harmoni och komposition vid konservatoriet därstädes och 1875 lektor i samma fack vid universitetet. Hans lärare i kontrapunkt och harmonilära i Linz och Wien var hoforganisten Simon Sechter, den berömde teoretikern, och instrumentation studerade han hufvudsakligen för en tysk kapellmästare Kitzler. I sina ofvannämnda befattningar verkade Bruckner till kort före sin död, som inträffade den 11 okt. 1896.

Hoforganistens och lärarens lugna och regelmässiga lif hade endast ett par afbrott genom märkligare tilldragelser nämligen 1869, då Bruckner med utomordentligt bifall gaf orgelkonserter i Paris och Nancy, samt 1871, då han deltog i den internationella täflan mellan orgelspelare i London, hvarvid han bland mästare på orgeln, hvilka från alla länder ditkallats, eröfrade första priset. I London gaf han ej mindre än 11 konserter, den sista omfattad med samma intresse som de föregående.

Den tid Bruckner hade ledig från tjänsteåligganden egnades åt komposition. Som musiker vandrade han mest sina egna vägar och brydde sig ej mycket om någonting annat i världen än musik. Såsom tonsättare stod Bruckner på Beethovens grund men sträckte sina händer tillbedjande mot Richard Wagner, som blef hans förebild ifråga om storslagen orkesterbehandling och planläggning af hans symfoniska verk. Med all sin djupa lärdom och rikedom på genialiska drag lida dock dessa en brist på formbehärskning, organisk konstruktion och måttfull utsträckning. Bruckners symfonier ha därför varit omtvistade och hittills ej kunnat eröfra allmännare bifall. I själfva Wien hade Bruckner ett par stränga domare uti sina kolleger vid konservatoriet och universitetet, Hanslick och Gehring, musikreferenter, den förstnämde i Neue freie Presse, den senare i Deutsche Zeitung. Då Philharmonikerna i Wien 1877 å en konsert uppförde en symfoni af Bruckner, mottogs den med så stort bifall af publiken, att de konservativas opposition nedtystades, men vid omnämnande af konserten afbröt Hans-

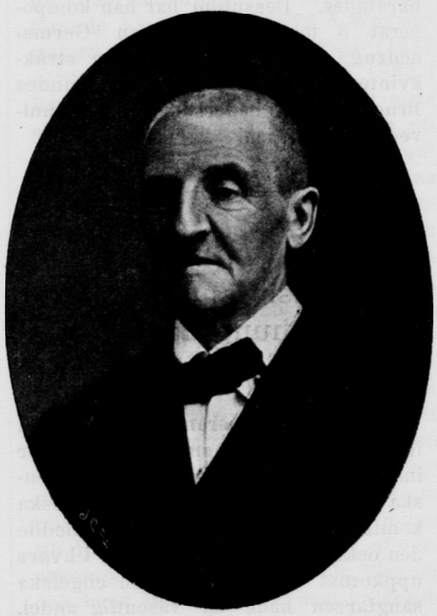

Anton Bruckner.

lick referatet före det Brucknerska numret för att icke, såsom han uttryckte sig, behöfva tänka på vanhelgandet af musiksalen genom uppförandet af denna symfoni. Gehring nöjde sig med att beteckna komponisten som en half narr. Sex år därefter ser man dock Hanslick bevärdiga Bruckner med att omtala ett par symfonisatser af honom, Adagio och Scherzo, gifna å en konsert, men det sker i följande ordalag: »Denne blott i stort arbetande komponist har redan skrifvit sex eller sju symfonier, åtminstone delvis här gifna. Det är för mig personligen alltid svårt att stå i godt förhållande till dessa sällsamma kompositioner, hvari kvicka, originella, ja, till och med geniala enskildheter växla med svårbegripliga trivialiteter, tomma och torra ställen utan fattbart sammanhang, därtill uttänjda i en olidlig längd, så att de spelande liksom åhörarne ej kunna få andrum.» Omnämnande att en del af publiken under stormande bifall inropade tonsättaren flerfaldiga gånger tillägger han: »Bruckner åtnjuter genom sin vördnadsvärda, sympatiska personlighet allmän välvilja, genom sin lärareverksamhet sina lärjungars kärlek, ändtligen genom sin svärmiska Wagnerdyrkan det kraftigaste understöd af »partiet», som i Bruckners eget intresse skulle göra bättre, om det uttryckte sina sympatier i mindre brysk form.»

En episod ur Bruckners lif, karaktäristisk nog, berättas af en bland hans vänner sålunda: »En vacker dag vid midten af 1870-talet skuddade jag och Bruckner stoftet på Wiens gator af våra fötter för att tömma ett glas godt vin hos de gästfria munkarne på Klosterneuburg. Bruckner lät öppna stiftskyrkan och slog sig ned vid den präktiga orgeln; ett par munkar, några få vänner och jag voro de enda åhörarne. Han fantiserade så härligt, så öfverraskande uppfinningsrikt och spelade så tekniskt öfverväldigande, att vi åhörare formligen uttröttades. Vi erforo samtliga en känsla af att vara fjättrade af en trollkarl, som ej ville lössläppa oss. Slutligen uthärdade mitt nervsystem icke mera. Jag störtade fram i kyrkan för att tillropa Bruckner att han ej skulle öfveransträngа sig. På orgelbänken satt den starke mannen med det väldiga hufvudet och arbetade som en förryckt med händer och fötter utan att höra mig. Rock, väst och halsduk hade han tagit af sig och svetten dröp af honom; allt hvad jag sade om att han skulle sluta gick hans öra förbi. Ännu en kvart fortfor han att spela, som om jag ej funnits där eller yttrat ett ord. Ändtligen slutade han med ett par bizarra, framstötta ackord, sköt in registren, stängde orgeln och tog på sig sina kläder samt gick före oss i klosterträdgården, där vårt lilla sällskap tömde ett par flaskor vin.»

Att Bruckner i den österrikiska hufvudstaden var mycket omtyckt visar oss ett bref af Ludv. Josephson från hans besök därstädes under den stora teater- och musikutställningen 1892. Under en af de då gifna stora konserterna i en lokal, där åhörarne voro placerade vid småbord, å hvilka mat och dryckesvaror serverades, superade Bruckner tillsammans med några vänner. Konserten upptog bl. a. hans D moll-symfoni n:o 3, tillegnad Rich. Wagner. Efter hvarje sats i denna genljöd salen af frenetiska bravorop och herrar och damer trängde sig fram för att hylla kompositören, som hvarje gång måste lotsa sig fram mellan borden för att från orkesterestraden mottaga de honom alltså fyra gånger egnade ovationerna.

Af kejsaren rönte Bruckner mycken välvilja. Bekant torde vara anekdoten om en audiens hos fursten, då Bruckner hade att frambära sin tacksamhet för en honom tilldelad orden. Vid audiensens slut frågade kejsaren: »Är det något annat, som jag kan göra för er, käre Bruckner?» — »Ack ja», svarade den naive och originelle musikern, »jag skulle bli ers majestät ytterst förbunden, om ers majestät ville fälla ett godt ord för mig hos Edvard Hanslick. Han var så riktigt stygg emot mig i senaste numret af Neue freie Presse!» Under de sista åren hade Franz Joseph upplåtit en bostad åt Bruckner på sitt lustslott Belvedère, hvarest också den gamle musikern slutade sina dagar.

Bruckner har komponerat 9 symfonier. Den sista af dessa tänkte han, följande Beethovens exempel, afsluta med en vokalsats, nämligen det präktiga »Te Deum», som Filharmoniska sällskapet utförde å sin sista konsert härstädes. Dessutom har han komponerat 3 messor, körverken »Germanenzug» och »Helgoland», en stråkkvintett m. m. År 1891 utnämndes Bruckner till hedersdoktor vid universitetet i Wien.

Dramatisk musik i 19:de århundradet.

Tyskland.

I den tyska operans utveckling ha italienare och fransmän direkt eller indirekt haft del. Likasom den italienska operabuffan kallat den franska komiska operan till lif, så föranledde den också det *tyska sångspelet*, i hvars uppkomst likväl också den engelska sångfarsen hade en väsentlig andel. Här likasom där var den komiska operan en reaktion mot den seriösa. Man hade blifvit grundligt mätt på att se gudar och hjältar agera på scenen och ville ha verkliga människor som rörde sig där såsom sådana. Det var ju *Jean Jacques Rousseaus* tid, hvarunder sådana musikhistoriska händelser inträffade, därför detta begär efter återgång till natur och enkelhet, däraf den raska uppblomstringen af den nya konstarten. I Tyskland var sångspelet tillika ett försök till emancipation från de italienska operisternas allenastyrande. Dettas skapare *Joh. Adam Hiller* (1728—1804) var också på bästa väg att förhjälpa Tyskland till en nationel opera. Vi erinra om hans sångspel »Die Jagd», »Die Liebe auf dem Lande», »Der Dorfbarbier» m. m. Hvilken utvecklingskraft som låg i detta frö finner man däraf, att ungefär trettio år därefter »Trollflöjten» kunde växa upp ur denna mark och sedan »Fidelio». Olyckligtvis urartade det tyska sångspelet, med få undantag, till den plattaste sångfars. Den nationella rörelsen stannade i stöpet. Publikens smak vände sig därför till den mera öfverlägsna franska operan. Hillers sådd bar emellertid frukt i den *tyska sången* och beredde väg för den *romantiska* operan.

Vill man söka orsakerna till att »Fidelio» ej uppskattades i Tyskland så som det odödliga mästerverket förtjänade, så skall man finna att det gedigna musiksinnet redan på Beethovens tid förlorat sig och att den heroiska tonen i detta verk ej passade ihop med tidsandan. Sedan tyskarne befriat sig från det napoleonska väldets slafkedjor, ville folket i lugn och ro njuta af den dyrt köpta freden. Desto mer måste det kosta på dem att behöfva på operans område vara beroende af fransmän och italienare. Man kan därför fatta det jubel, hvarmed »Friskytten» af *C. M. von Weber* (1786—1826) mottogs i Berlin d. 18 juni 1821. Detta nationella verk med sin tyska musik ledde till nederlag för den italienska operan, som i Berlin representerades af Spontini helst som Weber med sin nyss förut uppförda »Preciosa» vunnit en nationel seger. »Friskytten» gjorde nu sitt triumftåg genom hela Tyskland, medan konkurrensoperan, Spontinis »Olympia» (1821), inskränktes till Berlin. Publiken skilde sig i två läger. Det nationella partiet såg i Weber framtidsmannen, Spontini hade hofkretsarne på sin sida. Då »Friskyttens» framgång ej kunde bestridas, så intrigerade motpartiet öppet eller hemligt mot Weber. Djupast smärtade honom tviflet på hans konstnärliga begåfning för den stora operan, ty »Friskytten» var med sin taldialog blott en operett. Weber bröt udden af denna förebråelse då han framträdde med »Euryanthe». Beklagligt nog hade han här att arbeta med en underhaltig text, men den musikaliska uppgiften har han löst på ett glänsande sätt

och såsom konstverk står »Euryanthe» högre än »Friskytten», hvars popularitet blef öfvervägande. »Euryanthe» blef emellertid vid första uppförandet i Wien (okt. 1823) väl emottagen, men för den härskande Rossinikulten snart lagd å sido. I Berlin, där operan först gafs 1825, slog den djupare rötter. Hvad de särskilda numren, instrumentering och personernas karaktäristik beträffar, har »Euryanthe» inverkat på och gifvit riktning åt den efterföljande konstnärsgenerationen (R. Wagners »Lohengrin»). Denna opera är i själfva verket *det första tyska musikdramat.* Samma mästerliga karaktäristik, som Weber utvecklar i de båda nämnda operorna, finna vi då han tecknar elfvor och hafsnymfer i sin sista opera »Oberon» (först uppförd i London 12 april 1826). *Robert Schumann* (1810—1856) rönte samma öde som Weber att se sin geniala opera »Genoveva» (1848) falla på en dålig text. Gent emot Weber måste *Louis Spohr* (1784—1859) draga det kortare strået, såsom mindre begåfvad för dramatisk musik. Hans förnämsta verk »Jessonda» (1823) synes på väg att försvinna från scenen. *Konradin Kreutzers* (1780—1849) operor tyckas göra detsamma, om än hans »Nattlägret i Granada» (Wien 1834) och äfven »Slösaren», (båda gifna i Stockholm) någon gång ännu uppföras. Större lifskraft har *Heinr. Marschner* (1796—1861) ingjutit i sina operor »Templer und Judin» (1829) och »Hans Heiling» (1833), den mest populära af hans många operor och som har ett konsthistoriskt intresse såsom inverkande på uppkomsten af Wagners »Flygande Holländaren». Det ohyggliga ämnet i Marschners »Vampyren» (1828) hindrar denna operas utbredning. Marschner blef för öfrigt undanträngd af Weber, Meyerbeer, italienarne och Wagner.

I motsats till romantikerna, hvilka alltid mer eller mindre fördjupa sig i det fantastiska och i ämnen som sakna lifsrealitet ställde *Gust. Alb. Lortzing* (1801—1857) operan åter på verklighetens grund, där han kände sig säkrast. Hans »Undine» är ej heller, trots mycket vackert i den, att räkna bland hans bästa operor. Däremot blef han mästare i den realistiskt-komiska operan. Från ungdomen förtrogen med scentekniken, sångare och diktare i en person, förstod han att skrifva för scenen. I hans operor finnes ingenting sökt, allt är naturligt och enkelt. Ett kraftigt dramatiskt lif paradt med kärnfrisk humor pulserar i dem. Melodiken är populär, hjärtvinnande, instrumentationen ändamålsenlig och smakfull. Hans operor »Die beiden Schützen», »Czar und Zimmermann» (båda 1837), »Der Wildschütz» (1842, kanske den bästa), »Der Waffenschmied» (1846) äro ännu icke föråldrade. Den närvarande bristen på tyska komiska operor har gjort att man i Tyskland på senaste tid äfven upptagit hans operor »Regina» och »Opernprobe» med rätt god framgång. År 1849 framträder *Otto Nicolai* (1810—1849) med »Die lustigen Weiber von Windsor», hvarmed han först beträdde den tyska operans område, sedan han förut seglat i italienarnes farvatten. Likasom Nicolai rönte inflytande af dessa, inspirerades *Friedr. von Flotow* (1812—1883) af fransmännen. Bland hans omkr. 30 operor är »Martha» (1847) mest populär, men äfven »Allessandro Stradella» (1844) håller sig ännu uppe.

I de första operorna af *Richard Wagner,* »Die Feen» (1833), »Das Liebesverbot» (1836) och »Rienzi» framträder franskt och italienskt inflytande.

Från och med »Den flygande Holländaren» (1843) blifver Wagner en helt annan. Redan i denna opera är schemat för den italiensk-franska operan, indelning i särskilda nummer, uppgifven, framför allt saknas de hittills som oumbärliga ansedda arierna. Härefter börjar man tala om ett Wagnerparti. Utan att bry sig om det motstånd nyssnämnda opera fann, skapade Wagner vidare i samma väg »Tannhäuser» (1845) och »Lohengrin» (fullb. 1847; först uppförd i Weimar 1850 genom Liszt). De följande verken: »Tristan och Isolde» (komp. 1857—59, uppf. 1865), »Die Meistersinger von Nürnberg» (började komponeras våren 1862, först uppf. 1868), »Der Ring des Nibelungen», en cykel innefattande förspelet »Rheingold» samt trilogien »Valkyrian», »Siegfried» och »Götterdämmerung» (prosautkast därtill 1848, fullbordande 1874, första uppförande 13—30 aug. 1876 å Wagnerteatern i Bayreuth), »Parsifal» (1877—82. Först uppförd 26 juli 1882 i Bayreuth) — höra till mästaren sista skapelseperiod, under hvilken han utförde operans omgestaltning till »musikdrama». Att närmare utveckla denna är här ej platsen. I korthet må endast påpekas, att hans reformation gick ut på att afskaffa handlingen störande arier och solonummer i operan, att införa temabildning (dithörande s. k. »ledmotiv») i orkestern, som blir ledare af den oändliga melodien, hvarjämte han utvecklar en förr okänd rikedom af uttrycksmedel, under det dramats hjältar (ur den tyska sagan) recitativiskt deklamera dikten. Att Wagners operor renande inverkat på publikens smak är onekligt. Som mygg till ljuset drager sig mängden af operakomponister i nutiden till Wagner och hans stil, men få af dem ha åstadkommit något af bestående värde. Af de sista 30 årens många operor har knappt ett haft dussin hållit sig uppe på repertoaren. Oftast är textens skulden därtill. Till sådana från repertoaren bortfallna operor höra: A. Rubinstein: »Feramors» (1863), »Die Maccabäer» (1870), »Der Dämon» (1875— i Ryssland likväl fortlefvande), »Nero» (1879); *Rheinthaler:* »Kätchen von Heilbronn» (1881); *H. Hofmann:* »Armin» (1872), »Aennchen von Tharau» (1878), »Donna Diana» (1886); *Abert:* »Astorga» och »Ekkehard»; *Bruch:* »Hermione»; samtliga *W. Tauberts; B. Scholtz:* »Golo», »Der Trompeter von Säkkingen», *C. Grammann:* »Melusine», »Thusnelda», *von Holstein:* »Der Haideschacht»; *Rheinberger:* »Die 7 Raben», *Joh. Strauss:* »Ritter Pazmann» m. fl. Däremot ha flere operor af mindre konstvärde vunnit popularitet genom sina textböcker såsom *Nesslers* »Trompeter von Säkkingen» (1884) och »Rattenfänger (1879).

Efter Lortzing och Nicolai äro speloperor och den komiska operan tunsådda, ett dåligt tecken för produktivititen hos nutidens musiker! Ett par verk på detta område, som visat större lifskraft, äro *Götz:* »Der wiederspänstigen Zähmung» (1874) och *J. Brüll:* »Goldenes Kreutz» (1875). I brist på operor af detta slag har på tyska hofteatrar upptagits under senare tid operetter af *Joh. Strauss* (»Fledermaus», »Zigeunerbaron», »Waldmeister»). En verklig framgång har åtföljt den till Wagner sig slutande operan af *Reznicek:* »Donna Diana» (1894) och *C. Goldmarks* »Heimchen am Heerde» (1896), en opera som fått stor spridning under det att hans stora opera »Die Königinn von Saba» (1875) blir mera sällsynt. Likasom i denna gör sig i *Kretschmers* »Die Folkunger» Meyerbeers och den äldre Wagners inflytande märkbart.

En »Wagnerskola» hade emellertid bildat sig, till hvilken kunna räknas *P. Cornelius:* »Der »Cid» (1865), *Kienzl:* »Evangelimann» (1895), »Don Quixote»; *Weingartner:* »Sakuntala», »Malawika», »Genesius»; *Rich. Strauss:* »Guntram»; *Schillings:* »Ingewelde», »Der Pfeifertag»; *Hans Sommer:* »Loreley»; *Cyrill Kistler:* »Kunihild»; *Eugen d'Albert:* »Ghismonda», »Der Rubin»; *R. Becker:* »Franeulob», »Ratbold», *Rüfer:* »Merlin», »Ingo»; etc. Tyngdpunkten hos nästan alla dessa operor ligger uti den virtuosmessiga behandlingen af orkestern; dock har ingen af dem fått fast fot på scenen. En stark dragningskraft utöfvar däremot *E. Humperdincks* »Hänsel und Gretel» (1894) genom denna sagooperas oförvanskliga text och den konstnärliga musiken med de talangfullt inströdda barnsångerna. Säkert skall detta verk hålla sig längre uppe än *Bungerts* musikdramer (»Odyssevs» etc.), för hvilka man talar om att bygga ett eget festspelhus såsom i Bayreuth. Ett eget tidens tecken är att *Siegfried Wagner,* den store Richards son, med sin opera »Bärenhäu-

ter» öfvergifvit faderns väg och vändt sig till den äldre operaformen.

En märklig företeelse är på senare år enakts-operans genre efter mönstret och framgången af »Cavalleria» och »Pagliacci».

Till slut må kastas en blick på den tyska operetten. Wien är främsta platsen för denna tvifvelaktiga konstgenre. *Franz von Suppé* (1820—1895) är härolden för denna från Frankrike importerade genre. Han skref att börja med kammarmusik och andliga saker men vände sig sedan till operetten. Bland hans många arbeten af detta slag äro allbekanta »Tio flickor och ingen man» (1862), »Den sköna Galathea» (1865), Fatinitza» och »Boccaccio» etc. *Johann Strauss* (1825—1899) ställde operetten på något högre nivå, grundande den på »Wiener-valsen». Denna vals var en skapelse af Lanner (1802—43) och Strauss d. ä. (fadern, 1804—1849) och utmärkte sig för fängslande melodi och rytm samt instrumentering, företräden som äfven tillkommo de Strauss'ska operetterna, främst af dem »Läderlappen» (1874), »Det lustiga kriget» (1881), »och Zigenarbaron» (1885). Närmast Strauss bland dessa wienare står *Carl Millöcker* (f. 1842) med sin bästa operett »Tiggarstudenten» (1882); andra bekanta verk af honom äro »Gasparone», »Bellevilles mö» och »Stackars Jonathan» m. fl. Äfven *Rich. Genée* (1823—95) må här nämnas, mest känd genom den i Wien 1876 först uppförda operetten »Sjökadetten».

FÖLJETONG.

Musikaliska äfventyr i Böhmen.

Af *Hector Berlioz.*

Redan hade jag rest vida omkring i Tyskland, då jag fick det infallet att äfven besöka Böhmen. Flere, som det syntes, väl underrättade personer, afrådde mig därifrån. »Gå icke till Prag», hette det, »det är en pedantisk ort, där man endast värderar de dödas arbeten. Böhmarne äro visserligen goda musici, men på skolmästaresätt; allt nytt finna de afskyvärdt, och svårligen skulle ni där blifva synnerligen väl emottagen.»

Jag hade sålunda redan afstått från denna resa, då i Wien en Pragertidning föll mig i händerna, som bland annat innehöll tre artiklar om min ouvertyr till Kung Lear. Jag lät öfversätta dem och fann just motsatsen af pedanteri och ond vilja. Jag skref genast till författaren, d:r Ambros, tackade honom och meddelade honom mina betänkligheter angående besöket i Böhmen. Hans svar skingrade resten af molnen, och sålunda afreste jag till Prag.

Omkring en tredjedel af vägen var tillryggalagd, då trängen, hvarpå jag befann mig, stötte på ett hinder: en öfversvämning hade bortryckt viadukten, en sträcka af banan stod under vatten, och sålunda fingo vi i åkdon göra en omväg af fem timmar, för att komma till den farbara järnbanan. Mig tilldelade ödet en eländig bondkärra, och rådbråkad och förfrusen anlände jag till stationen. Under det jag värmde mig, inträdde i rummet en af dessa vandrande harpspelare, som så ofta påträffas i södra Tyskland — personer, hvars talang ofta står långt öfver deras anspråkslösa ställning. Han tog plats midt emot mig i ett hörn, betraktade mig uppmärksamt några ögonblick, stämde sin harpa och anslog, såsom ett slags preludium, flere gånger helt sakta de första takterna af mitt scherzo ur Feen Mab (Romeo och Julia); därpå betraktade han mig åter och gnolade den lilla musikaliska teckningen. Jag höll det i början för en tillfällighet, och för att öfvertyga mig, gnolade jag de följande takterna, hvarpå han, till min stora förvåning, alldeles riktigt återgaf det öfriga af perioden. Leende betraktade vi hvarandra. »*Dove avete sentito questo pezzo?*» frågade jag honom, ty i länder, hvars språk jag ej förstår, börjar jag vanligtvis med italienskan, det enda främmande idiom, hvaraf jag lärt några ord. Men mannen svarade på franska: »jag förstår ej italienska, min herre.»

»Aha, ni talar franska! Jag frågade er, hvar ni hört detta stycke.»

»I Wien, på en af edra konserter.»

»Ni känner mig således?»

»Åja, rätt väl.»

»Och hvilken händelse förde er på den konserten?»

»I kaffehuset, där jag spelade, åhörde jag en afton en häftig strid angående er musik. I synnerhet var det fråga om symfonien »Romeo och Julia», och jag fick därigenom stor lust att höra den. Förtjänar du i dag mer än tre floriner, tänkte jag, så använder du dem till en konsertbiljett för i morgon. Jag inkasserade tre och en half floriner och kunde således tillfredsställa min nyfikenhet.»

»Och scherzot har ni bibehållit i minnet?»

»Jag minnes endast den första hälften och de sista takterna; det öfriga kunde jag ej återkalla i minnet.»

»Säg mig uppriktigt: hvad intryck gjorde det på er?»

»Åh, ett högst eget! Jag skrattade, skrattade mot min vilja och rätt hjärtligt. Jag hade aldrig trott att dessa instrumenter, dem jag kände, kunde frambringa sådana toner, eller att en orkester af hundra man förmådde göra sådana små täcka luftsprång. Jag var i den största spänning och skrattade allt jämt. Vid de sista takterna, då violinerna spritta uppåt som en pil, utbrast jag i ett så hjärtligt skratt, att en af de närstående ville köra ut mig: han trodde, att jag dref gäck med er musik. Det var visst inte förhållandet, men jag förmådde ej motstå intrycket.»

»Ni har i sanning ett eget sätt att uppfatta musik; jag önskade väl veta huru ni tillegnat er det. Då ni talar franska så väl, och trängen till Prag ej afgår förr än om två timmar, så får ni berätta mig det; vi frukostera därvid.»

»Det är en ganska enkel och föga märkvärdig historia; men vill ni höra den, så står den till er tjänst.»

Vi satte oss till bords, begärde det oundvikliga rhenska vinet, drucko några glas, och se här historien som min gäst berättade mig, någorlunda troget återgifven.»

»Jag är född i Steiermark. Min far var en kringvandrande musikant, liksom jag. Sedan han i tio år genomströfvat Frankrike och förvärfvat en liten förmögenhet, återvände han till sin hemort och gifte sig. Ett år senare kom jag till världen, och åtta månader efter min födelse dog min moder. Min fader uppfostrade mig med all omsorg; han lärde mig franska och de båda instrumenter han själf kunde behandla, nämligen harpan och studsaren. Ni vet att steirarne skjuta säkert, och sålunda blef jag snart en god skytt. Äfven på harpan hade jag gjort goda framsteg, då de hastigt afbrötos på ett besynnerligt sätt. Jag hade en vacker röst, stark och välljudande; när jag nu i mitt hemlands vilda skogar, där jag gärna kringirrade, spelade på harpan, sjöng jag tillika med full röst och hela kraften af mina lungor. Med förtjusning hörde jag då, huru mina toner förlorade sig i de aflägsna dalarna; detta lifvade mig utomordentligt och jag improviserade både musiken och orden därtill, än på tyska, än på franska. Men harpan motsvarade ej det ackompanjemang jag önskade till dessa besynnerliga sånger: jag måtte arpeggiera ackorderna huru som helst, så förekom det mig alltid småaktigt och intetsägande. En gång, då jag vid slutet af en sång ville ha ett starkt, genljudande ackord, grep jag bössan instinktmässigt och afsköt den, för att erhålla den slutexplosion, som harpan nekade mig. För de drömmande, långa, klagande tonerna var instrumentet dessutom alldeles obrukbart.

En dag, då jag improviserade mera melankoliskt än vanligt, upphörde jag plötsligt helt misslynt med min sång och utsträckte mig i gräset, med hufvudet lutadt mot det otillräckliga instrumentet. Efter få ögonblick tyckte jag mig förnimma en besynnerlig, men ljuf, hemlighetsfullt beslöjad har-

moni, såsom ett eko från paradisets sånger. Hänryckt lyssnade jag, och märkte, att denna harmoni, som utgick från min harpa, utan att strängarna syntes vibrera, af- och tilltog efter vindens styrka. Det var verkligen vinden, som frambringade tonerna. Detta var mig förut alldeles obekant.»

»Ni kände då icke eolsharpan?»

»Nej. Jag trodde mig ha gjort en ny upptäckt, och lifvades däraf så mycket, att jag, i stället för att studera instrumentets mekanism, endast sysselsatte mig med dessa experimenter. Efter otaliga försök att aflägsna förvirringen i de olika strängarnas klang, lyckades det mig att stämma det största möjliga antal däraf i unisono och i oktaven; alla de öfriga bortkastade jag. Nu först erhöll jag verkligen magiska ackordföljder, hvilka försatte mig uti en ny, skönare värld. Fåfängt skulle jag försöka skildra de visioner, som uppstodo för mitt inre öga; än himmelska extaser, än förtviflans fasansfulla bilder, vid hvars anblick jag slet af mig håret och jämrande vred mig på marken. I ett sådant tillstånd funno mig en dag några jägare, de ansågo mig för förryckt och förde mig hem med våld. Min far, som redan märkt, att mitt harpspel snarare gick tillbaka än framåt, trodde att jag fallit på dryckenskap, undfägnade mig med käppen och inspärrade mig två dagar vid vatten och bröd. Jag yppade ej rätta förhållandet — man skulle ändå ej trott eller förstått mig. Vår hederlige pastor hade en annan åsikt; han höll före att det var andens uppenbarelser och att gossen säkert en gång skulle bli ett stort helgon. Han frågade mig, om jag skulle vilja bli präst, och jag svarade ja. — Emellertid dog min far efter en kort sjukdom; pastorn tog mig, en fjortonårig gosse, i sitt hus och förberedde mig till det heliga kallet. I fem år läste jag latin och skulle just börja mina teologiska studier, då jag med ens förälskade mig, med den häftigaste lidelse, och det i två flickor på en gång. Ni anser kanske detta för omöjligt?»

»Hvarför det? Hos naturer, sådana som er, är allting sådant möjligt.»

»Som jag säger, jag älskade två på en gång, en glad och en sentimental.»

»Liksom båda flickorna i Friskytten.»

»Just så! Ack, Friskytten ... en af mina harmonier finns där. Och ofta, i skogarna, en stormig dag ...»

(Forts.)

Musikpress och Litteratur.

Musikaliska Konstföreningen har till sina medlemmar utdelat för år 1899 följande musikverk:

STENHAMMAR: P. U.: *David och Saul.* Oratorium för soli, kör och piano.

SJÖBERG, SVANTE: *Sonat* (A moll) för violin och piano. Op. 2.

Föreningen tillkännagifver att oratoriet, på grund af dess omfång, var ämnadt att utkomma i två afdelningar, den senare såsom utdelning för innevarande år. Då emellertid detta oratorium i dessa dagar blifvit här offentligen utfördt, har ansetts lämpligare att till föreningens medlemmar utdela detta verk i sin helhet, och kommer sålunda för år 1900 endast ett arbete af mindre omfång att utdelas.

Om P. U. Stenhammars oratorium och dess innehåll ha vi nyligen vid dess uppförande och i biografien öfver tonsättaren i förra numret yttrat oss. Det bör intressera den musikaliska allmänheten, särskildt medlemmarne af Musikaliska Konstföreningen, att detta verk, för länge sedan på privat väg utgifvet i några få exemplar, nu blifvit mera tillgängligt.

Sjöbergs sonat är en underhållande komposition af medelsvår beskaffenhet. Dess särskilda delar utgöras af: I Allegro (A moll), II Adagio (F dur) och III Finale. Allegro molto vivace e con brio. Börjande i A moll öfvergår denna sats sedan i Ess dur och slutar i A dur.

Svensk Sång. Af denna tidskrift innehåller: N:o 9: För piano: Serenad af Haydn (ur kvartetten op. 3 n:o 5), för sång: Visa af J. Fr. Palm (1753—1821), Harpan af Bernh. Crusell (1775—1838). »Hon flydde bort» af C. A. P. Braun (1788—1835) samt Fredmans Epistlar N:o 11—13; N:o 10: Sånger: »De hängdes ballad» (ur Gringoire) af Aug. Palme; »En visa till Karin» när hon hade dansat, (ur »Kung Eriks visor» af G. Fröding) samt fortsättning af »Musiken i forna dagar» (hebreerna, Kina och Japan). N:o 11: Vals ur baletten »En sommaridyll»; Sång: Glädjens ögonblick af J. N. Eggert (1780—1813); Fredmans Epistlar 14 och 15; N:o 12: Rheinländer ur »En sommaridyll», sång: På Födelsedagen af J. Zander († 1796); Musiken i forna dagar (forts. på Kina och Japan samt Indien.)

Kyrkosången. Sällskapet Kyrkosångens vänners årsskrift, utgifven af G. T. Lundblad, N:o 1, 1900.

Innehållet af detta häfte är följande: I Organistfrågan (jämte Växiö-organisternas cirkulär). Om efterbildningskurs för våra organister. — Förteckning öfver K. S. V. — Psalmvallista (forts.). — Johannes Zahns lif och verksamhet. — Kristendomen och den sköna konsten. — »Liturgisk ordning», ej »program».

Från scenen och konsertsalen.

Kgl. teatern. 16, 19, 25. Verdi: *Aida* (16/3 Amneris: fru Davida Afzelius, 1:a debut). — 17. Thomas: *Mignon* (Mignon: frk. Lindegrén.) — 18, 29. Wagner: *Den flygande Holländaren.* — 21, 30. Donizetti: *Regementets dotter* (Marie, hertiginnan: frk. Thulin, fru Strandberg; Tonio, Sulpiz, Hortensio: hrr Strandberg, Sellergren, Grafström); Mascagni: *På Sicilien.* — 22. Bizet: *Carmen.* — 23. *En midsommarnattsdröm.* — 24. Méhul: *Joseph i Egypten*; Adam: *Nürnbergerdockan.* — 26. Mozart: *Don Juan* (Zerlina: frk. Hamberg, 1:a debut). — 28 Nicolai: *Muntra fruarna i Windsor.* — 31. Mozart: *Figaros bröllop.*

Vasa-teatern. Mars 15, 25. *Vermländingarne* (matiné).

Svenska teatern. Mars 16—24, 26, 30. Hallström: *Hin ondes snaror*, romantiskt sagospel i 3 akter med prolog af Henr. Christiernson (Marfa: frk. Blenda Nilsson, debut; Pepi, Maurikka: fruarna Emma Meissner, Wahlbom; Hugo, Hallifax, Vlad, Alexi: hrr Schücker, Bergström, Carlander, G. A. Lund). — 25, kl. 2 *Den ondes besegrare.* — 25, kl. half 8, 26—29. Offenbach: *Frihetsbröderna.* — 31. Millöcker: *Tiggarstudenten.*

Vetenskapsakademien. Mars 16, 22. *Norsk folkviseafton* af Thorvald och Mally Lammers.

Musikaliska akademien. Mars 25. Svenska Musikerföreningens 2:a populära orkestermatiné. Biträdande: hrr W. Stenhammar, L. Zetterqvist, V. Lindhé, John Forsell. 1. J. S. Bach: Suite (H moll) för stråkork. o. flöjt (hr Vict. Brandt); 2. Beethoven: Tripelkonsert, C dur, op. 56, för piano, violin, violoncell o. ork.; R. Wagner: a) Wotans afsked ur »Valkyrian». b) Långfredagsstämning ur »Parsifal», c) Förspel till »Mästersångarne i Nürnberg».

Ändtligen har man på k. teatern fått höra en debutant med verkligen stor och förträfflig röst samt för scenen lämpligt yttre i förhållande därtill. Vi mena fru Davida Afzelius, som här d. 16 mars gjorde sin första scendebut som Amneris i »Aida», med en framgång som allmänt blifvit erkänd. Redan under hennes studietid i Dresden lär man ha velat fästa den utmärkta sångerskan vid operan därstädes, men saken förföll, då hon ej ville binda sig med treårigt kontrakt. Fru Afzelius, hvars präktiga röst och sångkonst man lärt känna från flere konserter härstädes, gjorde, som sagdt, stor lycka äfven på scenen, särdeles i vokalt hänseende. I dramatiskt hänseende kunde af debutanten ej mer begäras än hvad som presterades. Att i detta parti efterträda fru Linden, hvars mångskiftande framställning af den stolta och lidelsefulla konungadottern är väl bekant, var icke någon lätt uppgift. En debut i mindre skala var fröken Hambergs som Zerlina, emellertid var den i sitt slag förtjänstfull. Fröken H. hade från operettscenen vana att röra sig ledigt på tiljan, spelade och sjöng behagligt och uttrycksfullt. Rösten är klar och ren men icke af de stora. Utan något egentligen fördelaktigt yttre är dock hennes mimik ganska uttrycksfull. Vi afvakta en ny debut för att se om den unga sångerskan kan sträfva högre än till subrettfacket.

En ny lyrisk scen har nu öppnats härstädes genom hr Ranfts inflyttning d. 16 mars med sin lyriska afdelning i Svenska teatern, den f. d. provisoriska operalokalen. Öppnandet skedde med en svensk, här ny musikpjes, prof. Hallströms i Göteborg först upp-

förda romantiska sagospel »Hin ondes snaror». Innehållet i detta är följande:

En ung riddare, Hugo, kommer genom Hin ondes tillskyndan i besittning af det guld, som skall förskaffa honom lifvets njutningar. I gengäld måste han dock lofva Hin, att denne skall få hans själ, förutsatt att han begår liknande förbrytelser som sin stamfader, rofriddaren, hvilken också en gång försvor sig till afgrundsfursten. Medlet att bringa Hugo i fördärfvet blir en hednisk kvinna, som i en framtrollad vision öfverlämnar skatten till honom. Denna kvinna, Marfa, får af den Onde en ledsagare, en med horn och svans prydd tjänsteande från afgrunden, Hallifax, som under styckets gång utlägger Hin ondes snaror. Marfa och Hallifax gå i riddarens tjänst, den förra som sångaresven, den senare som narr.

Marfa förmås af Hallifax att spela klosternovis för att locka Hugo i fördärfvet. Riddaren går mycket riktigt i fällan och enleverar den fagra klosterjungfrun. Marfa har emellertid gripits af kärlek till Hugo och lofvar att följa honom, om det än skulle bära ned till den djupaste afgrunden. Hugo skiljer sig då från henne, sägande, att »blott den, som är god», kan komma till himlen. I sin förtviflan anropar Marfa madonnan och blir omvänd. Nu har Hin ondes snaror ej längre någon makt öfver de båda själarna, och efter en del mer eller mindre burleska uppträden slutar det hela med, att Hallifax, som får sin svans fastspikad i marken, nödgas svanslös återvända till sitt rike igen.

Till denna något fantasirika text har prof. Hallström skrifvit en lättflytande, väl instrumenterad musik af mest deklamatorisk art med ett och annat fristående musiknummer, såsom Hallifax' kupletter i klosterträdgården, Marfas sång framför madonnabilden, duetter mellan henne och Hugo, trion mellan henne, Hallifax och Alexi etc. Att närmare redogöra för det musikaliska innehållet sakna vi nu utrymme. Utförandet är förträffligt, särskildt hvad de tre hufvudpersonerna beträffar. Den som Marfa debuterande fröken Blenda Nilsson öfverraskade på det angenämaste med en klangrik mezzoröst af ovanligt vacker timbre, rent och uttrycksfullt sångföredrag samt intagande apparition och förträfflig dramatisk framställning. Herrar Schückers och Bergströms ypperliga röster och utförandet i sin helhet af deras partier gjorde den bästa verkan. Fru Meissner vann mycket bifall med sina skrattkupletter, och äfven hrr Carlander och Lund skötte väl sina komiska partier. Applåder och inropningar ha vittnat om publikens belåtenhet, och kompositören, prof. Hallström hyllades med en lagerkrans vid första föreställningen. Uppsättningen med dekorationer, sceneri och kostymer förtjänar allt loford. Den gamla folkkomedien »Den ondes besegrare» och Offenbachs »Frihetsbröderna», hvilka nu äfven gått öfver denna scen, ha vi ej haft tillfälle att taga notis om.

Bland konserter ha vi först att nämna hr och fru Lammers' norska folkviseafton d. 16 mars, upprepad på fleras begäran en vecka senare. Detta föredrag af de norska folkvisorna var ytterst intressant, såväl genom själfva innehållet af dem, som genom framställningen. Hr Lammers har ännu sin mäktiga stämma i behåll, och sångföredraget är mästerligt, såväl i den allvarliga som den humoristiska visan. Fru Lammers äger, liksom hennes syster fru Nansen, en sympatisk röst och sjunger med smak och uttryck. Programmets första nummer »Draumekvæde» (trol. från 1300-talet) inledde hr Lammers med en förklaring öfver innehållet af den gammalnorska texten innan han, utan ackompanjemang, började sjunga detsamma. Då man hörde den åldriga melodien och såg kvädets 40 vers i programmet, undrade man om icke det skulle bli tröttande till slut, men så blef ej fallet. Kvädet, som handlar om Olav Åsteson, som sof från jul till trettondagen och drömde att han färdades till de dödas land, sönderfaller i fem afdelningar och har olika melodier. Sången, af i det hela dyster natur, utfördes med mästerligt uttryck. Öfriga sånger hade pianoackompanjemang (arr. af Kjerulf, Agathe Gröndahl m. fl.) utfördt af frk. Klara Falkman från Uppsala. För de 16 sångerna kunna vi ej här redogöra; alla väckte stormande bifall, kanske mest hr Lammers' komiska »Dalebu Jonson» och slutduetten mellan »man och kjæring» om hvem som var bäst, hvilken försonligt slöts med att »man å kjæring er di beste lell, san.«

Svenska Musikerföreningen hade denna gång nära fullt hus på sin konsert, äfven denna utmärkt af gediget program, hvars innehåll och utförande framkallade det varmaste bifall, särskildt egnadt solister och dirigent. För oss intressanta, såsom för första gången här gifna, voro verken af Bach och Beethoven. Bachs Suite börjar med ett pompöst preludium, hvars strofer ofta inledas med drill af hela stråkorkestern, och som fortsättes med en fuga, afslutande denna »ouverture». Därpå följa i omväxlande stil Rondeau, Sarabande, Bourée, Polonaise och Badineri (= Scherzo), alla af fängslande art och hvari den virtuosa flöjtstämman förträffligt sköttes af hr Brandt. Beethovens Tripelkonsert, i opustalet efterföljande »Eroican», gör intryck som om mästaren efter denna velat rekreera sig med detta mindre djupgående virtuosstycke, skrifvet för erkehertig Rudolf, violisten Seidler och violoncellisten N. Kraft. Beethovens snille förnekar sig dock ej heller i denna njutningsfulla komposition, hvars mycket fordrande solopartier förträffligt framhöllos af hrr Stenhammar, Zetterqvist och Brandt. De konserten afslutande Wagner-nummerna äro för välbekanta att närmare behöfva omnämnas. Berömvärdt var utförandet, helst i betraktande af orkesterns nya sammansättning och de svårigheter Wagner förelägger med sitt geniala, komplicerade orkesterarbete. Hr Forsells mäktiga stämma gjorde stor effekt i »Wotans afsked», som han föredrog på originalspråket.

Musiknotiser

från hufvudstaden och landsorten.

Aulinska kvartettens 5:e och sista kammarmusiksoaré eger rum den 3 april i den vanliga lokalen.

Lady W. Neruda-Hallé kommer att på genomresa från Finland gifva en populär konsert härstädes d. 9 april.

Fru Anna Norrie anlände d. 21 mars till hufvudstaden för att snart börja sitt gästspel å Svenska teatern.

Bellmanskören förbereder en konsert med till större delen nytt program d. 15 april (påskdagen) i Musikaliska akademiens stora sal och med biträde af framstående artister.

En sång till hafvet är namnet på en en ny komposition af d:r A. M. Myrberg. Musiken är arrangerad för kör och tillegnad Neptunikören, som med anledning däraf beslutit anmoda sin ordförande och vice ordförande att uppvakta och å körens vägnar till kompositören frambära ett tack för presenten.

Orkesterkonserter. Leipzigs Philharmoniska orkester under hr Hans Windersteins ledning kommer att härstädes gifva två stora konserter den 20 och 21 april i Musikaliska akademien, hvartill abonnemangsbiljetter à 6 kr., 5 kr. och 3 kr., gällande för båda konserterna, erhållas från och med den 26 mars i Abr. Lundquists hofmusikhandel. Enkla biljetter till hvarje konsert à 4 kr., 3 kr., och 2 kr. säljas från den 4 april. Första konserten har till program: Rich. Wagner. På den andra gifves ett urval af både klassisk och modern musik. Orkestern, som i Leipzig utgör 85 man är på den skandinaviska turnén minskad till 65. Orkestern har vid sitt uppträdande helt nyligen i Köpenhamn vunnit entusiastiskt bifall.

Den musikaliska soaré till förmån för det härstädes under bildning varande Musikhistoriska museet, hvilken var ämnad att gifvas i början af sistlidne december, kommer nu att äga rum tisdagen den 10 april i Musikaliska akademiens stora sal. Bland de medverkande må nämnas en violkvartett, bestående af hrr L. Zetterqvist, F. Book, C. Nordqvist och F. Neruda; dessutom kommer hr Sven Scholander för första gången efter en långvarig halssjukdom, en af orsakerna till konsertens uppskjutande, att låta höra sig. Vidare upptager programmet några nummer af ett inom enskilda kretsar härstädes kändt amatörkapell, som utför italiensk musik på mandolin, luta och gitarr. Kammarmusikus F. Sörensen kommer att utföra ett par nummer på viola d'amore med ackompanjemang på luta af hr Scholander, hvartill torde komma ytterligare ett par nummer af framstående krafter.

Göteborg. Stora teatern har efter det Ranfts lyriska trupp flyttat till Stockholm endast haft dramatisk repertoar. Af musikpjeser har endast »De löjliga mötena» fortfarande gifvits å Folkteatern. Ett par större körkonserter har under senare hälften af mars gifvits här af norska nykterhetsmötets sångkör och svenska nationalkören, hvarjämte Göta P. B:s sångkör och orkester till förmån för ordens sång- och musikkassa d. 25 mars gaf en konsert, hvars program upptog Marche triomphale af Halvorsen, Griegs »Hjertesorg» och »Våren» för stråkorkester samt Mendelssohns »Antingone»-musik. Dennes oratorium »Paulus» utfördes ett par dagar förut i Kristine-kyrkan under domkyrkoorganisten frk. Elfrida Andrées ledning. Violinisten C. Bredbergs och pianisten Har. Hedelins 5:e sonatsoaré d. 19 mars med biträde af frk Gurli Lagervall bjöd på sonater af Hugo Alfvén och Holger Hamann samt variationer för 2 pianon af Sinding. D. 30 och 31 mars gaf Musikföreningen konserter med biträde af Philharmoniska orkestern från Leipzig, hvilken skördade entusiastiskt bifall.

Upsala. Å teatern härstädes har dir. Selanders lyriska afdelning börjat gästa och uppfört »Boccacio», »Tiggarstudenten», »Storhertiginnan», »Lilla helgonet», »Den sköna Helena» samt »Konung för en dag». Frökn. Bidenkap och Lindau ha särskildt varit föremål för publikens hyllning. En konsert af intresse väntades d. 31 mars å stora Gillesalen af f. d. operasångaren Helmer Strömberg, som nu lär vara bosatt i Upsala. Bland biträdande märkas fru Dav. Afzelius, hrr T. Aulin, W. Stenhammar och H. Malm.

Från våra grannland.

Kristiania. Mars 14—31. Nationalteatern uppförde i slutet af mars för första gången »Gurre», Holger Drachmanns nya drama, med stämningsfull musik af kapellmästaren Halvorsen. Konungen, prins Eugen samt medlemmar af pressen bevistade generalrepetitionen. Å denna teater gafs d. 24 mars en jubileumskonsert med kompositioner af den bekante norske tonsättaren Ole Olsen, som för 25 år sedan började sin verksamhet som musiker i Kristiania. Konserten, som hedrades med konungens närvaro, hade följande program: 1 Scherzo ur G dur-symfoni (komp. 1873); 2 Förspel till operan »Lajla» (komp. 1896); 3 Brudfart, Serenad och Forsvarssang (texter af komponisten) för baryton (hr Ludv. Bergh) och ork.; 4 2 melodramer ur »Svein Uræd»; 5 Serenade för valdthorn, harpa o. stråkork. (komp. 1899); 6 Aasgaardsreien, symfonisk dikt. — Af öfriga teatrar här har Eldorado, där »norskt operasällskap» nu verkar, bjudit på »Figaros bröllop», »Jorden rundt», »Pariserlif» och »Vermländingarne», som d. 24 mars gafs här för 200:e gången. Centralteatern har fortfarit med »Damen från nattkaféet» och Sekondteatern med »De smaa lam», som bortåt 40 gånger gått öfver scenen och nu nedlagts. — Musikföreningen gaf sin 6:e säsongkonsert d. 31 mars under Iv. Holters ledning med biträde af fru Ida Flodin Aavotsmark, frk. Gunhild Schytte-Jacobsen, hrr Alb. Arveschoug och Nordal Brun (från Köpenhamn) samt Gröndahls och Holters körer. Till hedrande af den aflidne J. P. E. Hartmanns minne inleddes konserten med en sorgmarsch af honom, hvarefter följde Beethovens 9:e symfoni. En vecka förut gaf Musikföreningen sin 2:a kammarmusiksoaré, med biträde af frk. Hildur Andersen och violkvartett enligt följande program: 1 Beethoven: Kvartett op. 18 n:o 4; 2 Tschaikowsky: Trio A moll op. 50; 3 Svendsen: Kvintett: C dur, op. 5. — D. 17 mars gafs konsert af pianisten fru Nanna Storm, som med orkester spelade Beethovens C mollkonsert och Schumanns Concertstück i E moll.

Helsingfors. Mars 15—28 Svenska teatern, som mest haft dramatisk repertoar denna tid, uppförde ånyo mot slutet af mars »Cornevilles klockor» — D. 16 mars gaf sällskapet M. M. konsert i universitetssalen med biträde af orkester. På Helsingfors' Musikinstituts 11:e musikafton utfördes en sats ur stråkkvartett i C-moll af Schubert, samt för violin och piano (G-dur) af Bach samt af Beethoven stråkkvartett, op. 195 och Triovariationer. En musikalisk-dramatisk soaré gafs. d. 25 mars af Siri von Essen, biträdd af fru Hilda Castegren och frk Bertha Liljerstöm. För öfrigt ha populära konserterna i Societetshuset utgort musiknöjena härstädes denna tid.

Köpenhamn. Mars 15—28. Kgl. Teaterns musikpjeser denna tid ha utgjorts af »Orfeus och Eurydice», »Perlfiskarena» och »Carmen». Dessutom har gifvits en konsert såsom minnesfest öfver J. P. E. Hartmann, upptagande jämte prolog följande hans kompositioner: Uvertyr till Hakon Jarl» »Liden Kirsten» (uvertyr och 2:a akten), »Valkyrien» (3:e akt.), gudarnas triumfmarch ur »Thrymskviden» samt »Völvens spaadom» — Kasino-teatern har fortfarande gifvit »Dukken». Till minne af den nyligen aflidne Hartmann har Studentsångföreningen gifvit en konsert med »Völvens spaadom» som hufvudnummer och till förmån för en minnesvård öfver honom har d. 22 mars gifvits en extra Palä-konsert med följande kompositioner af honom: Sorgmarsch vid Thorvaldsen bisättning, sånger: Salomon och Sulamith, uvertyr till »Liden Kristen», »Jul», »Påsk» och »Pingst» för 2 sopraner med piano, 2:a aktens final ur »Thrymskviden», »Inledning och barcarole för baryton och ork. ur operan »Korsarerne» samt Indtogsmarsch vid universitetets jubelfest 1879. D. 26 mars gaf operasångaren Simonsen en konsert till förmån för Köpenhamnska vapenbrödraafdelningen med biträde af hofkapellet och Joh. Svendsen, operasångaren Herold m. fl., deribland en svensk sångerska, frk Alma Karlsson, som med sin friska, vackra sopran väckte stort bifall. Leipzigs Philharmoniska orkester konserterade här den 27 (Wagner-komp.), 28 (Beethoven-komp.) och 29 (Nordiska komp.) och väckte stort bifall.

Professor J. P. E. Hartmanns begrafning. ägde rum med stor högtidlighet d. 16 mars i Vor frue Kirke, i hvilken han i många år varit organist.

Från andra land.

Paris. Opéra-Populaire på Théâtre de la République har upptagit Adams buffaopera »Le Sourd ou l'Auberge pleine» som rönt mycken framgång och i hög grad roat publiken.

Berlin. Siegfried Wagners opera »Bärenhäuter» har d. 16 mars första gången uppförts på kgl. operan härstädes och vunnit rikt bifall. Komponisten blef flere gånger framropad. Hans moder, fru Cosima Wagner med en dotter bevistade föreställningen.

Rättelser.

I förra numret sid. 47, 3:dje spalten rad 32 ndfr. står: Glaxonnow, läs: Glazounow; rad 29 ndfr. står: fonêt, läs: forêt.

Skandinaviska Pianofabriken,

32 Mäster-Samuelsgatan 32,

rekommenderar

sin tillverkning af utmärkta, af framstående musici vitsordade **Pianinos** och **Orglar** till billiga priser. Full garanti. Goda betalningsvilkor. Begagnade instrument tagas i utbyte. *Begär priskurant.*

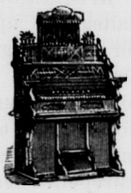

Svensk Musiktidning

Nordiskt Musikblad. — 20:de årgången. — ***För hvarje musikaliskt hem,***

*utgifves 1900 efter samma plan som förut, innehållande **populär läsning i Musikaliska ämnen**, **porträtter** med **biografier** och **musikbilaga**. Tidningen utkommer såsom förut två gånger i månaden (utom juli—aug., »den döda säsongen») till ett pris af **5 kronor** pr år, lösnummer 25 öre. Prenumeration sker här å **Expeditionen, Kungstensgatan 56, 3 tr., i bok- och musikhandeln,** å posten och tidningskontor. **I landsorten** prenumereras bäst å **posten.***

Porträtt med biografi: N:o 1 Jac. Ax. Josephson, N:o 2 Wilma Neruda-Hallé o. E. N. Méhul, N:o 3 Johanne Stockmarr o. C. F. Lundquist, N:o 4 Teresa Carreno.

J. G. MALMSJÖ

GÖTEBORG

Etablerad 1843.

Kongl. Hofleverantör.

Tjuguen **första** pris, in- och utrikes.

Flyglar och Pianinos

Beqväma afbetalningsvilkor.

Talrika vitsord från framstående musici och konstnärer, bl. a. från **Alfred Reisenauer, Professor Frans Neruda, Alfred Grünfeld, Moritz Rosenthal, Prof. Franz Mannstädt, Dir. Aug. Körling, Mad. Teresa Carreno, Fru Margareta Stern, Fru Hilma Svedbom, Fröken Tora Hwass** samt **Kungl. Musikaliska Akademien** och **Göteborgs** mera framstående musici och musiklärarinnor.

Frankel & C:os

Pianofabrik.

Förstklassiga, prisbelönta Pianinon och Flyglar.

Äldre tagas i utbyte.

Drottninggatan 38.

Pianomagasin.

Svenska Pianinos: Största lager från I. G. Malmsjö, Kongl. Hofleverantör, S. Andersson, Bergqvist & Nilsson, I. P. Löfberg & C:o, Stavenow & C:o m. fl.

Utländska Pianinos: från G. Schwechten, Steinweg Nachf. och Uebel & Lechleiter.

Flyglar: fr. I. G. Malmsjö, Steinweg Nachf. m. fl. — **Orglar:** från Mason & Hamlins verldsberömda firma.

Begagnade instrument tagas i utbyte.

Gust. Petterson & C:o,

43 Regeringsgatan 43, Stockholm.

George Armin.

Prospekt gratis.

Utbildning af den mänskliga rösten enligt grundsatserna för en AUTOMATISK röstbildning. (Skola för sångare, skådespelare och talare.)

LEIPZIG. Georgenstrasse 36 B[II].

Förstklassiga **Pianinon** och **Flyglar** efter Steinways nyaste system samt **Orgelharmonium** med pat »pipton» och »pedalbas,» belönade med **20 första pris** från in- och utlandet, tillverkas af **ÖSTLIND & ALMQUIST, Arvika**

Lager och filialexpeditioner:

STOCKHOLM 50 Vasagatan 50, 1 tr. | GÖTEBORG 18 Västra Hamng. 18.

Danskomponisten

Henning R. Wejdling

utför på **Baler, Soiréer och Bröllop** — mindre och enklare danstillställningar äfven — *utmärkt vacker, storslagen* och *taktfast*

*** * DANS-MUSIK * ***

på piano. — Mångårig vana och erkänd skicklighet. — Order mottagas här hos hrr musikhandlare eller i min bostad,

36 Malmskilnadsgatan 36, $^1/_2$ tr. t. h.

Referens: *Hofmusikhandlare Lundquist,* Telefon: *Brunkeberg 8 09.*

PIANOLEKTIONER

efter bästa metod, ledande till god teknisk och verkligt musikalisk utbildning, meddelas af undertecknad till moderat pris. Anmälan kan äfven ske skriftligen.

Mottagning kl. 9—10 f. m. och 4—5 e. m.

Kungstensgatan 56, 3 tr.

Tel. Vasa 6 19. **Frans J. Huss.**

I Musik- och Bokhandeln:

Populär

Piano-Skola

med

Klaviatur-Tabell

för noternas snabba inlärande.

Ny, lättfattlig undervisningsmetod för barn, öfversatt och bearbetad efter

Prof. **H. von Bocklet.**

Häft. 3 kr., i pappband 3: 50, clothband 4 kr.

»Enkel, praktisk och fullt systematisk, gående i lagom hastighet och utan hopp från det lättare till det svårare. Torde vara den bästa pianoskola vi hittills haft i Sverige. En ytterligare förtjenst hos det verkligen vackra arbetet är att bearbetaren förmått göra det så alltigenom svenskt som det verkligen är.»

(Gotlands Allehanda.)

Elkan & Schildknechts Musikhandel

28 Drottninggatan 28.

Svensk Musiktidnings musikbilaga

1899

till helårsprenumeranter utgöres af

MUSIKALBUM

XII

10 sidor, innehållande

för piano 2 händer:

Wilh. Stenhammar: Ur musikdramat »*Gildet på Solhaug*». 2:a aktens introduktion (införd med benäget tillstånd af Det Nordiske Forlag, musikförlag. Henr. Hennings, Köpenhamn);

Em. Sjögren: *April,* skiss;

Gust. Hägg: *Pastorale;*

Fr. Zierau: *Vildros;*

för en röst med piano:

Aug. Elfåker: »I skogen dväljes jag stilla» (A—tvåstr.D).

Pris 1 krona.

Eleganta Permar

till Svensk Musiktidning finnas till salu à **2 kronor** hos P. Herzog, Malmskilnadsgatan n:o 54.

Innehåll: Anton Bruckner (med porträtt). — Dramatisk musik i 19:de århundradet, Tyskland. — Följetong: Musikaliska äfventyr i Böhmen, af Hector Berlioz. — Musikpress och literatur. — Från scenen och konsertsalen. — Musiknotiser från hufvudstaden och landsorten, från våra grannland och andra land. — Rättelser. — Annonser.

STOCKHOLM, CENTRAL-TRYCKERIET, 1900.